

TUNDER ÚJJAK

A DIVAT UJSÁG MELLÉKLETE

Budapest, 1909 június hó.

SZERKESZTI: TREITZ PÉTERNÉ

XVI. évfolyam. 2. szám.

A batik munka.

Minden új munkát örömmel fogadnak olvasóink, mert ezzel változatossá tehetik a lakásukat és munkájukat. Ha hozzá még olyan pontos leírását kapják a szükséges eljárásnak, hogy olvasás közben már kialakulhatott az egész munkaterv és kidolgozás lényege, akkor bizonyára kétszeres az örömük.

Az ugynevezett batik-technikát igyekezünk úgy leírni és megmagyarázni, hogy bárki könnyűszerrel batikolhasson, a mi egyike a legművészibb munkáknak. A batikfestés mostani alakjában új, de igazában ősrégi foglalkozás. Olyan népművészet fele volt ez, a félig vad népek művészi- és szépérzékének kifejezésére szolgáló technika. Már 2000 évvel ezelőtt feltalálták; a kínaiak és a Jáva-szigetén lakó malájok rendszer háziipart üztek vele. A malájok különben is ügyesek a fém művészies megmunkálásában és minden iparművészeti munkában.

Legnagyobb részt a hollandusok kezében van ez a természetből is dusan megáldott sziget, így érthető, hogy Hollandián keresztül jutott e művészet Európába. A jávai asszony öltözéke a csipő körül csavart hosszukás kendőből áll, ezt díszítik ők batik munkával. A vászon s ritkábban a gyapjuszövetdarabot egy kis fára erősített rézedényből folytatják tele helyenkint olvasztott viasszal, a kimaradó részeket aztán festékbe mártják és szárítás után a viaszt meleg vízben leolvasztják. Ez az ő eljárásuknak rövid szavakban elmondott lényege. De a hogyan a mai háziipart művelő parasztasszony mindig töri a fejét újabb és változatosabb öltésen és díszítő formákon, úgy a batikolásnál is sok apró változatot igyekeztek a munkába hozni.

Vagy fakéregből vágta ki különféle alakokat és

szorosan rávarrták a szövetre; elszórtan és a festékbe mártva, ezek a helyek világosan maradtak. Vagy pedig helyenkint összeesípték a szövetet és az uj alatt szorosan megkötötték fonállal és így mártották festékbe. Ez utóbbi eljárás bár egyszerű, inkább játék, mégis roppant érdekes mintázatot ad; az elszórt, világos szabálytalan petty vagy kocka alak, az elnyuló erekkel, itt-ott befutott festékkel nagyon

eredeti. Festéket csak növényit használnak. Maguk készítik a különféle falevelekből, vagy fahéjból, forgácsból, és azért oly hasonlíthatatlanul szebbek az ő színeik minden más színnél. Rendelkezésükre állt a legszebb kék és zöld szín. Az indiai indigóbokor, melyből az áttetsző erős kék színt nyerték, vadon nő körülöttük, szintugy ennek a kínai fajtája: a zöld indigó, a persio az erős vörös és az orseille, mely ragyogó biborfényű lila-vörös.

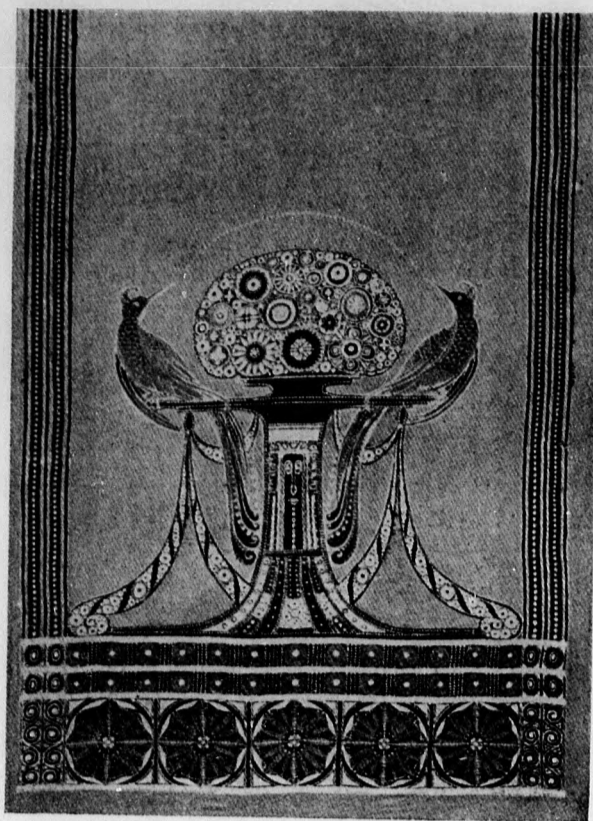
Könnyen elképzelhető, hogy ezzel a néhány színnel is higitva, vagy egymásközt keverve, mily színpompát varázsolhattak szövetjeikre.

Mintáik nagyon fantasztikusak, erős indus befolyás alatt állnak; vannak állatképek, meglehetősen stilizálva, vagy gazdag levélornamentek, de gyakran egészen kezdetleges rajzok, a hol csak a színek változatossága szépíti a munkát.

Miután az európai ember (ez esetben a hollandus) ellesi az idegen nép munkájának titkait, hazájában kívánja azt gyakorolni, fejleszteni és művészi színvonalra emelni. A batiknál ez a legnagyobb mértékben sikerült. Művészek foglalkoztak vele és rövid pár év alatt a kémia és a modern eszközök segítségével egyik leg szebb iparművészeti munkává fejlődött a batik. Eleinte ők is csak könnyű és a festéket könnyen felszívó szöveteket választották anyagul, később azonban selyemre, bársonyra és nehéz plüssre is alkalmazták.

Batikolás a „tjanting”-gal.

Batikolt bársonyfűggöny.

Ma már minden elképzelhető anyagon batikolnak; bőrön is nagyon szép hatásokat lehet elérni vele. A német kereskedelmi élelmesség segítségére van a műkedvelőknek is; berendezett dobozokat hoztak forgalomba, melyekben mind együtt találjuk a batikoláshoz szükséges eszközöket. A leírás részletesen megmagyarázza az érdeklődőnek a munkához való utasításokat és megtanulja belőle, hogy mindent be lehet batikolni, a főzőkanál nyelétől kezdve, órát, bronzcsészét, követ, fát, szóval a szöveteken kívül minden tárgyat, a mi körülöttünk van. Mint a hogy az utóbbi pár esztendőben szinte járványszerűen lépett fel a „vasalás és égetés“ szenvedélye, most „batik“ a jelszó.

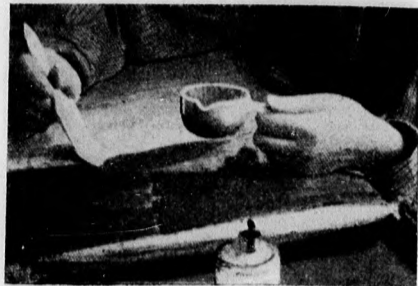
De azért ne tévesztessük meg magunkat a nagyhangu reklámoktól, mert egy kis előzetes tanulmányozás nélkül úgy sem lehet érdemes batik munkát végezni, hiába akarja azt a „batik-doboz“ megkönnyíteni. Különböző is a fémre és kőre való munka úgy sem igazi batik, mert először a rendes fém, vagy faedzési eljárással kell megcsinálni. Hogy most már aszfalt-lakkal fedem-e be a kimaradó részeket, vagy batik-viasszal, semmi esetre sem lesz en azáltal batikká. És a mi a fő és a batiknak jellemző tulajdonsága: azokat a finom elmosódott színegybeolvadásokat nem lehet utánozni más anyagon, mint bőrön vagy szöveten.

Ha a fának és kőnek ilyenforma megmunkálása batik volna, akkor sokkal hamarabb nevezhetnénk a mi parasztasszonyaink piros tojás „írását“ batikolásnak. Mert mit csinálnak mikor a tojásfestéshez fognak? Először is viaszt olvasztanak és míg ez felolvad, fűzős cipőjükből letépi a kötőre erősített rezes, a „stefnit“ és ezt a kis

rézesövet fanyélbe erősítik, ez az ő „tjanting“-juk és ezzel mártogatják a forró viaszt és „írnak“ vele tulipános, rózsás mintát a tojásra. Ekkor festékbe teszik. Hát nem batik eljárás ez?

Ha komolyan akarunk a batik munkával foglalkozni, akkor először is gyűjtsünk vagy rajzoljunk néhány erre a technikára alkalmas mintát, mert ez igen fontos. A legalkalmasabb az olyan sik-ornament diszítés, a melyik foltjával hat és ha színesen elválnak a mellette való alakoktól, mindenik kifejező legyen. Nagyon alkalmasak a magyaros, erősen stilizált formák. Ha a rajzzal készen vagyunk, átrajzoljuk másolópapírra és átszurkáljuk, hogy

ilyen módon könnyen a szövetre vihezzük szénpor segítségével. Csak vigyázni kell, hogy kevés és finom por menjen át, — csak éppen annyi, hogy a mintát halványan megláthassuk, — mert különben sokszor

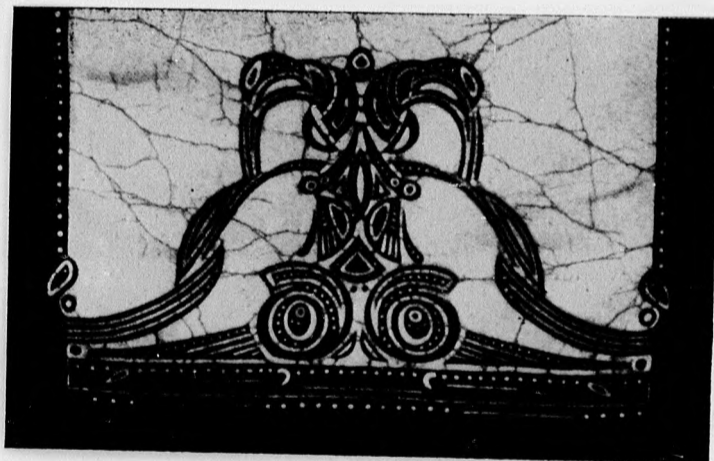

Viaszkolás.

kellemetlen foltok maradnak. Első kísérletre vegyünk selymet, mondjuk nyersselymet. Ezt a lágy szövetet ma már minden szép színben kapjuk és nem kell alatta éppen azt a tejes-kávészínű, vagyis nyers, természetes színűt érteni. Vegyünk például rozsdabarnát, melyre sötétbarna és sötétkék színben alkalmazzuk a mintát. Vagy pasztelzöldet, melyre sötétzöld és kék minta volna szép. Most már ha erre átszúrtuk a mintát, akkor hozzálátunk a viaszolvasztáshoz, mely a hollandusok recipéje szerint akkor jó, ha fele gyanta és fele viasz lett összeolvasztva.

Olvadás közben egy kis fával többször összekeverjük, míg egyenlő sima sűrű folyadékká nem lesz. Vanak a töltő-toll szerkezetéhez hasonló eszközök a viasz öntéshez és szükségképpen vékony vagy vastag vonalakat húzhatunk, vagyis fedhetünk be vele. A hol pedig nagyobb területek bevonásához több viasz szükséges, erre a célra olyan kis rézedények vannak, melyek több ágból öntözőszerűen engedik ki a viaszt.

A mennyire lehet, ezeket a nagy felületeket is lehetőleg egyenlően kell beviaszkolni. Az első viaszfel-

Batikolt nyersselyem.

ortól
Ban a
inden
ötöl,
úgy
1. 7—
sor:
jobb
esze-
egy-
blött
alás
runk.
meg
y rá-
zdő-
rban
an a
közö
min-
leg-
akot
svot-
iltva
sor:
eme-
lsze-
gyis
1.
hor-
rül:
kort
egy
nak

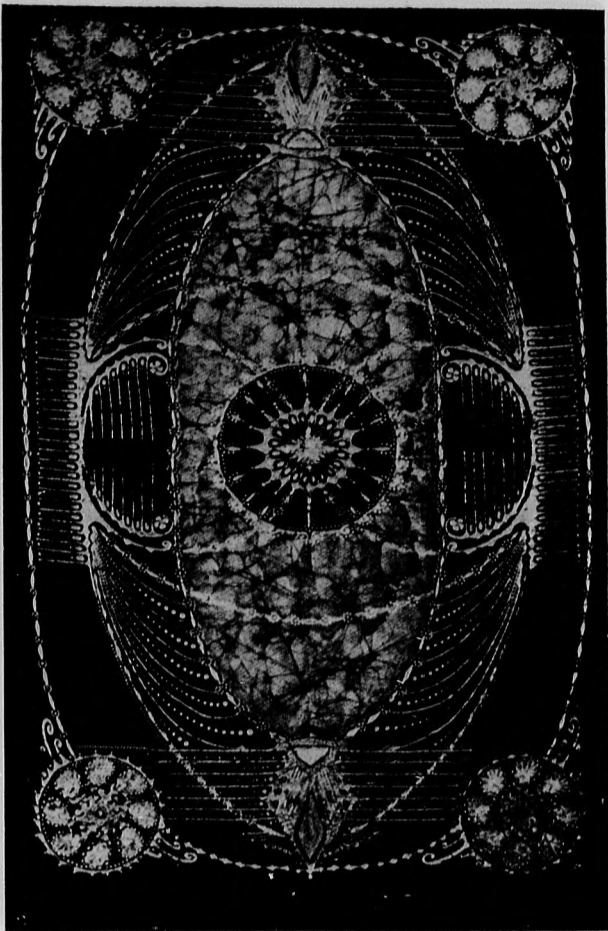
rakásnál be kell vonnunk minden mintát és alapot, csak azt kell szabadon hagyni, a melyet — mondjuk — barnára akarunk festeni. Ha a viasz már mindenütt megszáradt, akkor vigyázva belemártjuk a festékbe. Rendszerint és különösen selyemnél hamar szárad.

Ezután következik a legnehezebb rész, a viaszt leolvasztani úgy, hogy a festéknek baja ne történjék. Ezt a mint elmondottuk, a malájok forró vízzel eszközölték. Mások benzinen olvasztják le, vagy más szerekkel. A mikor a viasztól megtisztítottuk, újra bevonjuk az alapot, valamint a barna színre festett mintarészt is és csakis az marad ki, a mit most már sötétkékre óhajtunk befesteni.

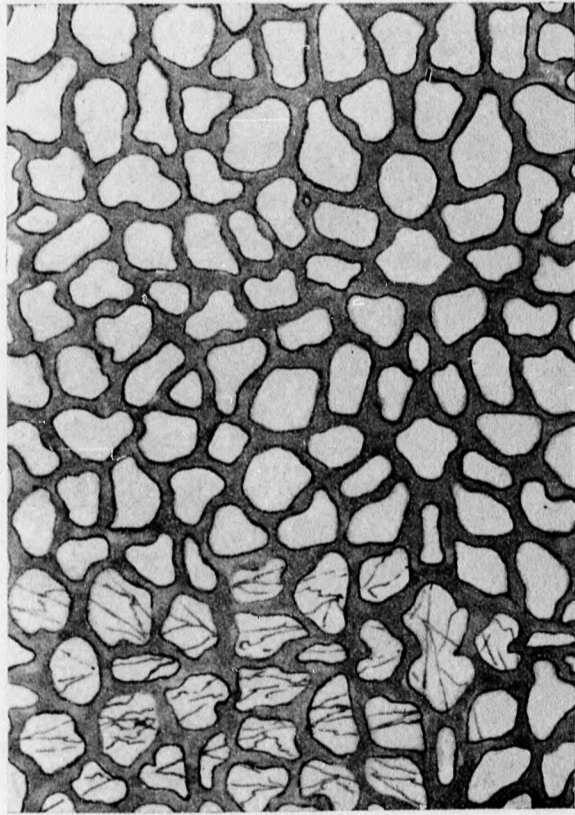
Ennél a második viaszkolásnál csinálhatjuk meg az ereztést is. A finom hajszál vékonysága, szegélyesen ide-oda hajló, a kínai porcellánon is látható krakalét úgy érzük el, ha a nagyobb felületeket borító viaszréteget szabálytalanul megtördeljük. A kisebb felületeknél, valamely keményebb tárggyal ütünk arra a helyre, a hol erezni akarjuk. Itt a viasz megtörik, elreped a szövetig és a mikor a második festékfürdőbe mártjuk a szövetdarabot, a repedésekbe is behatol a festék és így jön létre a batikmunkának a legnagyobb szépségét és sajátosságát alkotó mintázat. Csak a mikor már másodszer is leolvasztottuk a viaszt, gyönyörködhetünk a kész „batik“-ban. A víz felületén összegyülemlő viaszt leszedhetjük és ezt még máskor is használhatjuk.

A megszáradt selymet nedves ruha között kivasaljuk és most már ha retikül vagy párna legyen belőle, akkor kidolgozhatjuk; ha pedig ruhadarabnak szántuk, hozzáfoghatunk az ilyen különös módon díszített ruhánk megvarrásához.

A fent elmondottakból is láthatjuk, mennyi fáradtsággal jár a többszínű batik előállítás. És ez csak a

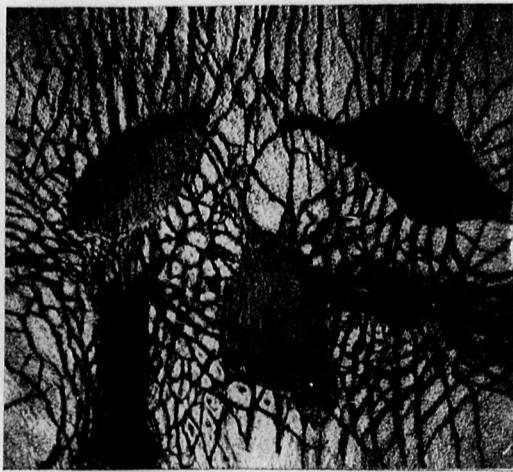

Minta selyembatikolására.

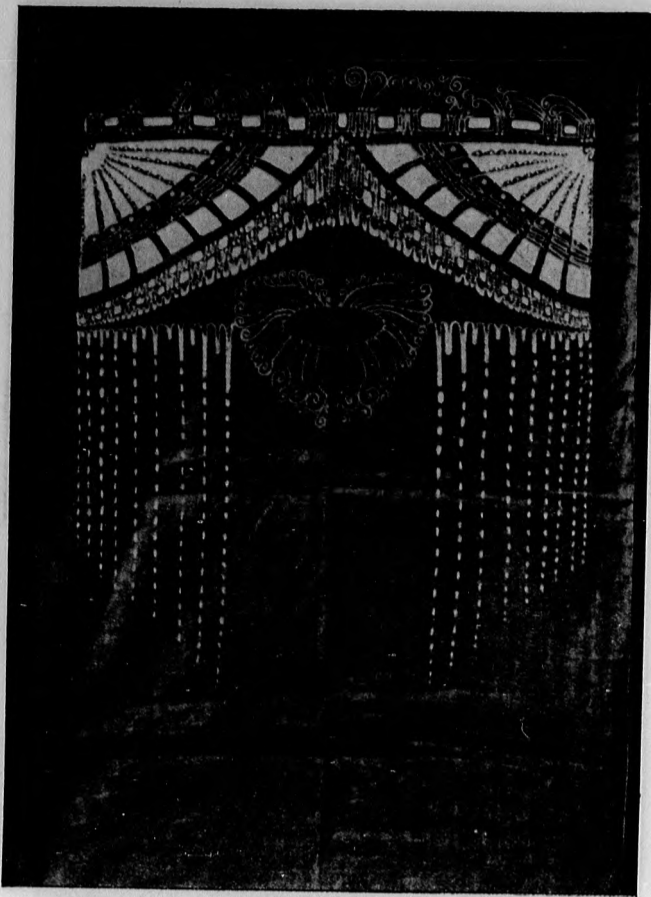

Gyönyörű minta batikolására.

fizikai munkáról szól; hát még ha a művészi részt vesszük! Ámde fáradtság nélkül semmit sem érhetünk el, így az első próbák esetleges sikertelensége se vegye el a kedvét senkinek a batikolástól. Fogjon neki bátran a másodiknak, esetleg több figyelemmel és lehetőleg több ügyességgel. A selyem után próbálkozzunk meg a bársonnyal, majd bőrrrel és ha van némi lehetőség valakiben az ilyen nehezebb és magasabb stílusú munkához, a siker nem maradhat el.

Batikolt bőr.

Batikolt függöny.

Aluminiumlakkal való festések.

Az aluminiumlakkal oly változatosságot hozhatunk az edények díszítésébe és különösen igen könnyű szerrel oly csinos dolgokat készíthetünk, hogy bizonyára egyik olvasónk sem mulasztja el kipróbálni.

Ezzel a festőszerrel majolika-, porcellán- és agyag-tárgyakat, esetleg üveget is díszíthetünk. Kémiai uton nyert aluminiumlakkal keverhetjük a festéket és ennek használata főlegessé tesz minden más kötszert, vagy festékeverésére való olajakat.

Nem kell sem levendula-olaj, velencei terpentín, gumiarabikum, sem szekfü-olaj, vastagolaj és a többi ilyenféle szerek.

Ez a festőszer épp úgy alkalmazható mázosedények festésénél, mint mázatlannál. Azonkívül a festékek fokozottabb fényűek és egy égetéssel beégethetők. A színek sohasem folynak és bámulatos lágy körvonalaik vannak mégis. Festés közben szárad a festék és így az egyes árnyalatokat, az erősebb színeket könnyűszerrel felrakhatjuk. Az örökös szárítgatás szeszlámpánál, a sokszori beégetés veszélyei mind megszűnnek. A palettán meg-

maradt festéket egy csepp terpentín-olajjal bármikor föl lehet olvasztani és használni.

A porcellánfestésnél a kevésbé finom bíbor is ragyogó pirosszínű ezzel a lakkal keverve. Szekrénybetéteket, verandafalakat kényelmesen festhetünk, ha megfelelő festéket összekeverünk ezzel a lakkal. Ha gölöncséknél csináltatunk néhány érdekes agyagkorsót, virágtartót és megfestjük, egyszeri beégetéssel a legszebb tárgyakat nyerjük. Csak az nagyon fontos, hogy az alakhoz és a tárgy jellegéhez válasszuk meg a rajzot.

Egy paraszti kancsóra ne fessünk idegen mintákat, rokokó alakokat vagy barokk kacskaringót, hanem egyszerű paraszti ízlésben díszítsük. Nagyon érdekesen lehet az aranyozást is utánozni, ha poraranyat keverünk a lakkal és megfelelő minta után aranyozzuk.

Sötétszínű agyagedényeket, ha megfelelő alakkal bírnak, könnyűszerrel értékes japán vázává változtathatunk, természetesen bizonyos távolságról nézve; ámde csak finom munkával érhetjük el ezt a hatást. A japán porcellánvázákön sötétzöld vagy sötétkék felhős alapon néhány széprajzu liliumot vagy krizantemumot látunk, minden körvonal arany vagy ezüst fémmonállal van azonban előbb körülvéve. Ezt a fémberakást (hasonlót nálunk a rekeszes zománccal csinálnak fém-lapokra) ügyesen utánozhatjuk, ha a lakkal oly higra keverjük a fémport, hogy tollal lehessen festeni. Most már ha az aranyozás kész, tovább festjük szép színekkel a virágokat.

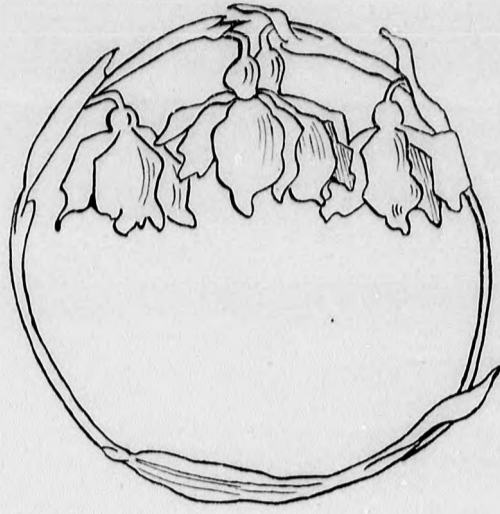
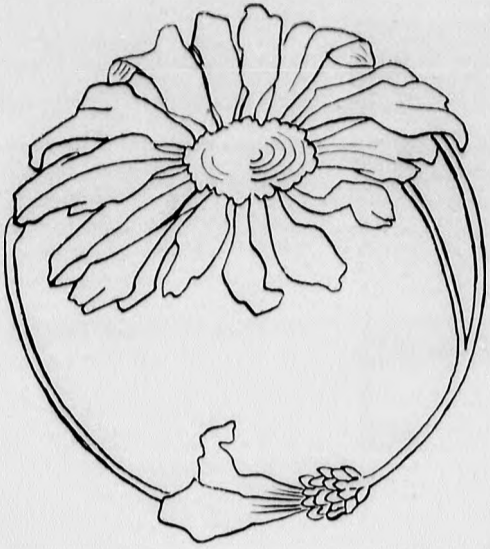
Ilyen módon értékes munkát nyerünk, ha az eredetit nem is pótolhatja, de nincs mindenki oly szerencsés helyzetben, hogy egy vázáért néhány száz forintot adhasson.

Érdekes szabadidőt készíthetünk kisebb-nagyobb csövekből is, melyet virágággal megfestünk és alól-felől falappal látjuk el és virágokat, zöld növényeket állítunk rá néhány lefutóval.

Batikolással díszített szoba.

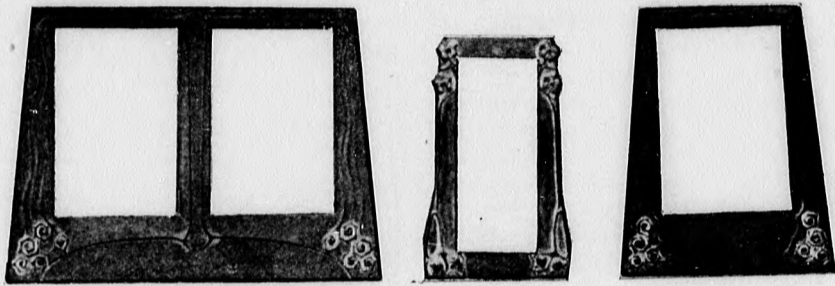
ertől
am a
inden
őtni,
e úgy
1. 7-
sor:
jobb
esze-
egy-
610
610
mink.
még
y rá-
zdó-
rban
en a
kező
min-
log-
akat
vet-
ítva
sor:
eme-
esze-
gyis
1,
hor-
kül;
sori
egy
nak

Ételsornak való rajz színes festéssel.

Égetés papírlamézra.

Nyáron nem szeretünk hosszadalmas és nagy munkával járó dolgokat csinálni. Néhány könnyű hímzést egy kis taégetést, ki-ki hajlama és tudása szerint nyúl a tű, vagy ecset után. Ezek közé a könnyű munkák közé tartozik a vastag papírlamézra való égetés is, a platin égetőtű segítségével. Nem minden papírlaméz jó erre a célra; a szürke rendszeren erősen gumizott és ettől megragad a platintű, de az égetett vonalak sem szép

Bórrámák. (Rajzuk 1-3 korona.)

sötétbarnák, hanem piszkosszürkék. A fehér lemezen szép az égetés, de az alap nagyon kényes, így mappára, könyvtáblára és egyéb ilyen dologra nem a legalkalmasabb. Legszébb a világosbarna bőrszínű lemez, melyet körülbelül 60 cm. szélességben és 80 cm. hosszúságban lehet kapni. Ebben a nagyságban megfelelő kisebb ellenzőnek is.

Összehajtván, elég nagy rajzok eltevésére, kisebb faliképekre. Legszébbek az odavetett rajzok, néhány szál virág, kalász, pipitér, vagy könnyed ornament.

Nagyon szép kis kétoldalas ellenzőt láttam ilyen módon égetve és festve: fentről lila gliciniafürtök lógtak le gyönyörű kecsesen hajló ágakról, lent pedig a fűben nagy fehér pipitérvirágok voltak elszórva ügyes csoportokban.

A lamézra leginkább csak írónnal vázolunk, mert a hibás vonalakat könnyű kiradirozni. Sokkal nehezebb egy rajz, ha úgy rajzoljuk át fekete papír segítségével. Így néha csunya széles vonal támad ott, ahol éppen legkevésbé van rá szükség, és ezeket ki kell égetni,

mert se kenyérbél, se gumi nem veszi ki. Ha már az égetéssel készen vagyunk, kezdjük a festést. A festést akvarell, guas, tempera olajfestékkel végezhetjük, de nagyon szép páccal is. Am bármelyik fajta festékkel dolgozunk, utoljára az egészet be kell huzni bőrlakkal. Ezáltal a színek szép tüzesek lesznek és

szükségképpen le lehet vizes ruhával törölni.

A könyvtáblákat érdekesen dolgozhatjuk ki bőrsarkokkal és háttal. Helyes, ha ezt a bőrt egy kis egyszerű széllel szegjük be, esetleg kis pontokat égetünk rá vagy

törtvonalakat, hullámosat, a mi nagyon szép, de legszébb, ha meghagyjuk két lapnak és szalaggal kötjük össze. A szalagot beleragasztthatjuk vagy a mi még célszerűbb, megfelelő nagyra vágott nyíláson áthuzzuk és úgy kötjük meg. Ez azért is jó, hogy ha több füzet vagy rajz van a mappában, aszerint lehet kitágitani vagy összehuzni.

Ilyen szerkezettel lehet fényképeknek, képeslapoknak nagy gyűjtőmappát csinálni.

Bársonyvasalásra való rajz. (Nagyított rajza 3 korona.)

Ormánsági szöttesek.

Két évvel ezelőtt, a pécsi kiállításon járva, nagy érdeklődéssel néztem egy ormánsági fiatal paraszt menyecskét, a ki egyszerű, durván faragott szövőszékén gyönyörű szép dolgokat szőtt. Rendeltem nála néhány darabot és naponta megnéztem, hogy halad a munkában? E közben kérdezősködtem egyről-másról, szokásaikról, öltözékeikről, munkáikról és ropant érdekes dolgokat tudtam meg tőle. Anyára fölkeltem érdeklődésemet, hogy a merre jártam, a

Ormánsági szőtesek.

kivel összejöttem, mindig az ormánsági népről és szép munkáikról kérdezősködtem.

Az Ormánság Baranya vármegye déli részében van, a Dráva mentén. Azt mondják török eredetű szó, mert törökül erdő „ormán”, így tehát úgy magyarázzák, hogy erdőséget, vagy erdős vidéket jelent.

Tényleg, e tájon régebben valóságos őserdő volt és ma is nagy erdőségek borítják a vidéket. Az egész ormánság 40—50 községből telik ki. Az a különös, hogy ezt a vidéket lakó nép ruházatában, szokásaiban eddig teljesen elütött a körülötte levőktől. Sajnos azonban, hogy mint majd mindenütt, az érintkezés és a könnyű közlekedés folytán, sokat kezd veszíteni eredetiségéből ez a vidék is, azért nagyon helyes, hogy illetékesek sietnek a veszendőbe indult érdekességeket képen és leírásban megörökíteni.

Az ormánsági asszonynevet rendszeresen csak „a kebelesek”-nek nevezik a vidéken, mert fehér szoknyájukat kebelnek nevezik. Maga az ormánsági nép is sajnálkozik az olyan leányon vagy asszonyon, a ki a régi szép viseletet elhagyja. Valami megvetéssel kevert lesajnálás hangzott ki a szövő asszonyom beszédéből, mikor elmondta, hogy most már némelyek elhagyják a kebelt és „kiöltözködnek”, a mi annyit jelent, hogy kiöltözik a régi szokásos ruha viseletéből. A fehér szín náluk a legegyszerűbb és az öreg asszonyok tiszta fehérben járnak; náluk a gyász színe is fehér.

A női öltözet legfőbb része a „kebel”, vagyis különféle finomságu fehér anyagból készült rövid szoknya, sok berakott ráncsal; az „ümög” vagy „rékli” és a kötény, ez utóbbiak gazdagon vannak díszítve, néha csipkével, himzéssel, de legfőképp szövással. A felsőszoknya aláhát-nyolc más szoknyát is vesznek, miáltal olyannak látszanak, mint a hordó. Különös szokásuk, hogy arcukat általánosan festik és nem ritkán a hajukat is, mert úgy mondja a fehér ruhához csak a fehér-piros arc, fekete szem és fekete haj illik. Az asszonyok nyáron minden mezei munkában segítenek a férfiaknak, így a szövésre nem jut idejük, de annál inkább télen, a mikor összejáratják a „szövőfát” és serényen folyik a munka. Maguktermesztette len- és kenderfonalból (sajnos, ma

már sok vett pamuttal dolgoznak) készítik a ház népének való ruhát, asztalneműt és úgy maguknak, mint eladásra a sok szép áttört szőttest. Egy-egy ilyen hosszukás rojtos terítő, asztal átvető vagy kötény, avagy rékli új gyönyörű változatos mintával, áttöréssel van kidolgozva, színes virágokkal, magyaros díszítéssel. Az áttört szálaknál a középső fonál egy fa-tüvel lesz bele huzva, de a többi minden a szövőszéken készül. Majd alig lehet elhinni, hogy azon a nagyon is kezdetleges szövőszéken azokat a remek dolgokat lehessen csinálni.

Nagy változatosságot hoz a munkába, hogy részben fénytelen és részben fényes szállal szőnek. Ha az alap fénytelen, azt sűrű szövással készítik, a minta pedig fényes és fehérebbnek látszik fénye folytán, azonkívül lazábban szövik bele, így kiemelkedik akár csak himezve lenne. Ezek az egyszerű szőtesek vagy olyanok, melyek halványsárga, esetleg fekete-fehér, vagy halványkék, avagy világos ibolyaszínnel pettyesek: bármely szalonba szépek volnának mint párnák, átalvetők, kis terítők stb. Kevésbé szépek a piros, kék, sárga, zöld összeállítások. A vége mindig rojtos, különféleképp kötve, de az is néha oly-

Bőr szivartárca. (Rajza I korona.)

6rtól
em a
indén
6tni),
6 úgy
al 7-
sor:
jobb
eszo-
egy-
6l6tt
lele6
runk.
még
y rá-
zd6-
rban
6n a
kezo
min-
leg-
eket
vet-
6lva
sor:
emo-
6zo-
gyis
6) 1.
hor-
6r6l:
6ort
egy
6nak

„szorgalmas“ — a hogy mondják —, hogy már beillik művészi bogozásnak.

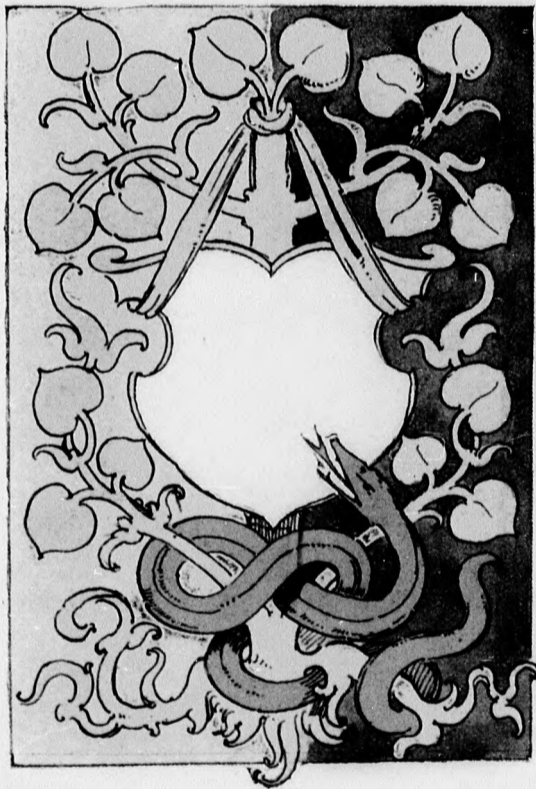
És ha kérdezi az ember, kitől tanulják egyik vagy másik dolgot? „Csak úgy látásból“ azt felelik. Nincs is az Ormánságban egy olyan leány se, a melyik nem tud szőni, mert azzal korholja szülője, hogy „felcseperedsz már, a legényre is néznél, de a szűés nem áll a kezre“.

Érdemes volna ezt a szép magyar háziipart támogatni, fejleszteni; az alap megvan, ügyes munkás kezek is vannak, csak egy kis biztatás hiányzik.

A munkák leírása.

A minták ábrázolása.

A kik nem gyakorlottak a szabadkézi rajzban, azokkal közöljük az ábrázoláshoz szükséges utasításokat is. A mintáknak ábrázolása a festendő anyagra különböző. Mindig attól függ, mire akarjuk átvinni. Porcellánon, majolikán akkor legszebb a rajz, ha ónpapíron szurjuk át a mintát finom tűvel. Miután pontosan ráigazítottuk a simulékony staniolt, grafitporba mártott vattával többszörösen átkeféljük és ezután kontur feketével az ismert módon kirajzoljuk. Ez az átszurkált rajz eljárása a bársonyfestéshez is használható; világos bársonyra grafitporral, sötétre krétopporral dörzsölünk át. Selyemre, fára pedig legcélszerűbb előbb egészen áttetsző kopirpapírra vagy vászonra ábrázolni a mintát és akkor a vászon alá fekete (fehérhátú) grafitpapírt téve kötőtűvel, finomra hegyezett irónnal vagy rajztűvel átnyomni. Sötét selymekhez fehér grafitpapírt veszünk. Végül megemlítjük a különféle áttetsző szövetekre való rajzolást, mely a legkönnyebb, mert csak ráfektetjük a szövetet

Bőr szivartárca. (Rajza 3 korona.)

Bőr szivartárca. (Rajza 3 korona.)

a rajzra és finom vonásokkal utána húzzuk. Ez utóbbiaknál különösen ügyeljünk a rajzra, mert a megtörtént hibákat nehéz kijavítani.

Ételsornak való kártyarajzok. Ezeket a kis kerek kártyákat nagyobb alakban használhatjuk ételsornak, kisebbre rajzolva név felírásnak. A két mintához hasonlóan sokféle virágot rajzolhatunk és ha jófajta akvarell-papírt választunk, művésziessen ki is festhetjük.

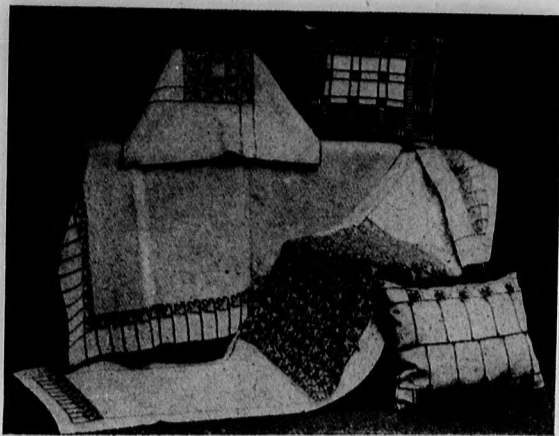
Bőrrámák. Ezeket a ráamákat úgy is megrajzolhatjuk, ha már montirozva vannak és ez nagy előnye akkor, ha esetleg sürgős szükségünk van valamely ajándéktárgyra. Egyszerűen benyomkodhatjuk a mintát és egy keveset megaranyozzuk.

Minta bársonyvasaláshoz. A magyaros mintát a bársonyra átvisszük és a körvonalakat a rajzó tűvel beégetjük. A vasalótűt illesztjük azután a gépbe és egy bizonyos irányt választva, fényesre vasaljuk az egész mintát. Ha festeni óhajtjuk, lehet pávatoll színre festeni, szintén szép hatást lehet elérni.

Bőrtárca. Ezüstsarkot vágatunk ki a tárcának, rajz szerint és a mintát páccal festjük meg. Az érdekes rajzu tárcák leginkább orvosnak alkalmasak az aesculap-bottal, kígyóval. Ezt a két rajzot bőrön rajzolhatjuk páccal és égetéssel is. De érdekes lenne feldomborítva is és egy keveset festve.

Különféle divatos párnák és terítők. A mostani kézimunkáktól azt kívánjuk, hogy mutatósak és a szemnek tetszetősek legyenek, de hamar lehessen elkészíteni. Ezeknek a kívánalmaknak megfelelnek a képen bemutatott különféle párnák és terítők. Egyszerű vonalas minták, néhol egy ésigaminta kockák vagy körök ügyesen elhelyezve, egy-két színes mosó selyemszállal kivarva, szebbek mint bármely nagy fáradsággal himzett és színezett virágos terítők.

Hetényi suprikált batisztzsebkendő. Egy ízben már ismertettük a hetényi (Komárommegye) szálhuzásos munkákat; a míg módunkban lesz ezekről néhány rajzot közölni, egy zsebkendő sarokrajzát mutat-

Különböféle divatos terítők és párnák. (Rajzaik kaphatók.)

juk be, melyen tisztán látható az úgynevezett „cipős” minta (kicsi kockák kidomborodva), melynek fonákját fényképeztük le, hogy látható legyen az ide-oda dobott öltéssel beleerősített vászondarabka és fogalmunk legyen annak elkészítéséről. A sarkot „darasztészek” nevű öltés tölti ki. Ez a minta is nagyon munkás. Keskenyebb vagy szélesebb méretben nagyon szép minta ez gallérra és kézelőre s a legszebb selyemruhának is disze lehet. Szélesen és erősebb anyagra, például vászonra, damasztra, ágyneműre is alkalmazzák.

Művészeti hírek.

A magyar képzőművésznők nem rég alakult egyesülete a Nemzeti Szalonban rendezte első kiállítását, melyre szép számmal gyűltek össze képek és szoborművek. Tulajdonképp nemzetközi kiállítás volt ez, mert néhány külföldi művész is beküldte munkáját. A hazaiak közül jól ismert nevekkel találkoztunk. Öröndetes jelenség, hogy a magyar képzőművésznők oly egyesületet alapítottak, melynek segítségével munkáik érvényesítését és érdekeik támogatását remélhetik. Már több női egyesületben igyekeztek ezt elérni, de a szétforgácsolt erők és sok más érdek meg-husították.

A Petőfi-Ház. A Petőfi-Ház ereklyegyűjteménye ismét több értékes tárggyal gazdagodott. Horváth Boldizsár, a néhai nagynevű igazságügyminiszter unokája, *Horváth Klarissz*, a Petőfi-Háznak ajándékozta Petőfi *A nép nevében* című költeményének eredeti kéziratát, a melyet nagyatyjától örökölt. *Hubay Jenő* értékes Petőfi-illusztrációkat juttatott a Petőfi-Háznak. Az illusztrációk *Zichy Mihály*, *Feszty Arpád*, *Lotz Károly*, és *Baditz Ottó* művei.

Az Iparművészeti Társulat mint más évben, az idén is nagyon érdekes és tanulságos tavaszi kiállítást rendezett. Egész sor szobát állítottak ki ismert nevű tervezőinktől és úgy a butorokat, mint az egyéb felszerelést: párnákat, szőnyeget, függönyöket, himzéseket, bronzokat és világító eszközöket mind, elsőrendű munkának mondhatjuk. Sok szép csipke, bőrmunkák, tárcák, mappák, üvegfestések tarkítják az üvegszekrényeket és ez a művészi apróság mind izlést hirdető válogatott munka. Az Iparművészeti Társulat

Debrecenben is rendezett kiállítást, a hol úgy a szoba-berendezések, mint az apró iparművészeti munkák nagy elismerésben részesültek. Egyik legszerencsésebb vállalkozása a Társulatnak a vidéki kiállítások rendezése; így legalább olyanok is láthatják a kiállításokat, a kik különben ritkán jöhetnek e miatt a fővárosba és a kiállítások által szellemi összeköttetés jön létre velük.

Szerkesztői üzenetek.

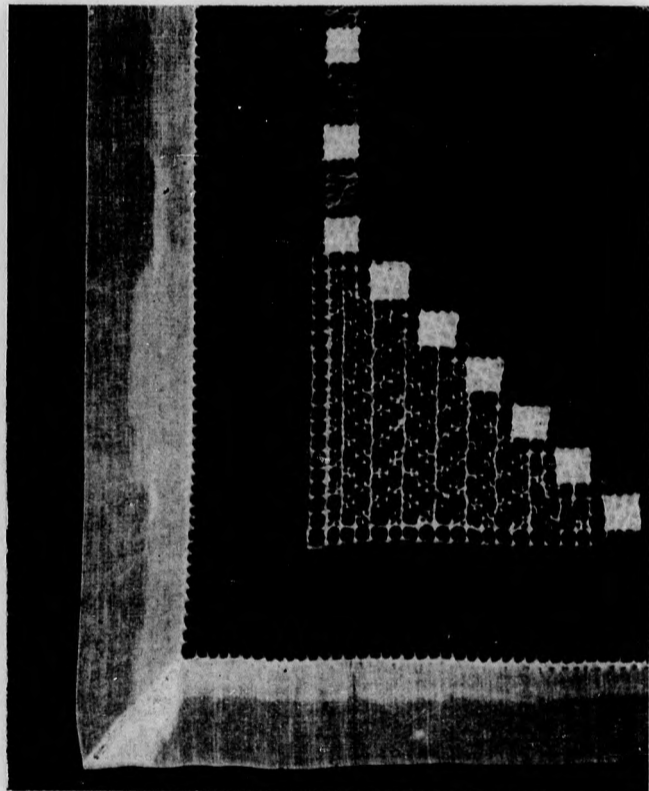
B-y. Talán szeptemberben. Tessék csak addig bátran hozzáfogni, az eddig tanultak alapján lehetetlen, hogy ne sikerüljön. Higítsa fel erősen a páccokat, akkor nem lesz rikító a színük. Egy olyan kicsi üveg elég akár egy szoba bőrkárpitjának is.

T. Ágnes. Ha kívánta volna, levélben is felelünk, így talán nem lesz késő mire a lap megjelenik. A lap miatt a kiadóhivatalba tessék fordulni, ha van abból a számból, megküldik. Örülök, hogy a tanácsot elfogadta, azt hiszem a butorral nagyon meg lesz elégedve. És a festmények? erről nem tett említést, pedig azok között sok jó dolog van, ha ismét feljön, okvetlen nézze meg. Különben még van ideje mire a lakás elkészül.

Eva néni. Világért se csináltassa meg! Ha örülne is eleinte hoga néki, annál szomorubb lenne a kiábrándulás. A vasalás butorra nem való, mert akármi vigyázva égeti is meg a konturokat, a feszítésnél elszakadhat. Tessék függönyt, párnákat, bluzt, retikült, akár egy egész estélyi öltözetet vagy színházi köpenyt evvel a szép diszitással csináltatni, csak butort nem.

K-y P. Tessék az Iparművészeti Társulathoz fordulni (IX., Üllői-ut 33-37.) készséggel elintézik.

Sz-s Róza. Legcélszerűbb, ha a *Divat Ujság* hirdetésí rovatát veszi igénybe, de próbálja meg a Klodild-egyletben is. Ha eredeti, ön által tervezett minta után készültek a dolgok, beküldheti az Iparművészeti Társulat bármelyik kiállítására. A legközelebbi karácsony előtt lesz.

Hetényi suprikált batiszt zsebkendő.

Kiadótulajdonos: Rákosi Jenő Budapesti Hírlap Ujságvállalata (igazgató: Zilahy Simon, a ki egyúttal a szerkesztésért is felelős). Budapesti Hírlap nyomdája.

ortól
m a
den
őni),
é úgy
M. 7-
sor:
jobb
eszo-
egy-
előtt
lelő
unk.
még
y rá-
szdó-
rban
En a
kező
min-
leg-
zokot
fest-
áltva
sor:
eme-
szo-
szis
s. 1.
hor-
rül:
sort
egy
zrak